

Palmpasen

Lentefeest bij de kleuters

Wortelkindje, bloemenkind, vlinder, lieveheersbeestje... Dinsdag 21 maart hebben we met de kleuters het lentefeest gevierd, het ontwaken van de aarde. De kleuterklas werd deze dag omgetoverd tot een holletje tussen de wortels van Moeder Aarde. De kinderen mochten verkleed als natuurwezen op school komen. In de ochtend werden vrolijke lenteliedjes gezongen voor de ouders. Later op de ochtend werden de kinderen verwend met pannenkoeken. Op de volgende pagina's lees je er meer over!

Klassen 4, 5 en 6 aan zet tijdens schaakwedstrijd

Onze school was twee weken geleden weer vertegenwoordigd op het grootste schoolschaaktoernooi van Nederland. "Het was ontzettend leuk", laat meester Daniel van klas 6A weten. 500 leerlingen verdeeld over 100 teams streden tegen elkaar voor een plekje in de landelijke finale. Vanuit onze school deden leerlingen mee van de klassen 4,5 en 6, verdeeld over drie teams.

In zeven rondes streden de teams tegen elkaar. Elke ronde duurde 20 minuten. "Het was indrukwekkend om te zien hoe de kinderen na het aftellen meteen opgingen in hun spel", vertelt Daniel. "Na vijf uur schaken mochten wij een herinneringsbeker en medaille mee naar huis nemen. Het team met de hoogste notering is 15de geworden. Voor iedereen een resultaat om trots op te zijn!"

Ramadan, een periode van inkeer

Op 22 maart is de ramadan begonnen: de negende maand van de islamitische maankalender, die wat korter is dan de Gregoriaanse kalender. Daarom verschuift de datum van de ramadan elk jaar. De ramadan is de maand van inkeer, waarin tussen fajr (de dageraad ruim vóór zonsopkomst) en maghrib (bij zonsondergang) gevast wordt. Het vasten is bedoeld om de mensen dichter bij God te brengen en te herinneren dat er mensen zijn die het minder goed hebben. Een speciale nacht in deze maand is Laylat al-Qadr, de Waardevolle Nacht. In deze nacht is volgens de islam de eerste soera van de Koran door de engel Djibril aan Mohammed geopenbaard. Djibril is in het christendom bekend als Gabriël. Aan het einde van de Ramadan, als de nieuwe maan er weer is, is er een feest, het Suikerfeest ('id-oel-fitr), dat meestal gevierd wordt met familie en vrienden.

JohnED76 (via Flickr)

(Samen onderwijs maken voor) de poortklas!

De komende periode start de Poortklas op school! Vanaf begin april maken de oudste kleuters 1,5 uur per week kennis met de oudste kleuters uit andere kleuterklassen en een beetje met de leerstof van de eerste klas. Dit doen zij onder leiding van één van de kleuterleerkrachten samen met een intern begeleider.

Vorig jaar werd het verlangen geboren om de overgang tussen de kleuterklas en 1e klas minder groot te maken. Dit leidde tot een aanvulling op de huidige vrijeschoolleerlijn; de poortklas.

Een mogelijke werkwijze van de poortklas werd afgelopen jaar door het kleuterteam onderzocht. Allereerst brachten ze daartoe in juni 2022 een werkbezoek aan de vrijeschool Zwolle. Ze kwamen enthousiast en vol onderzoeksvragen terug! Vervolgens werden vele leerplannen van reeds bestaande poortklassen opgevraagd en geanalyseerd.

Van daaruit werkten de kleuterleerkrachten samen met hun onderbouwcollega's aan een doorgaande leerlijn in het samen leren leven, het samenwerken en de (voorbereidende) leerlijn in taal en rekenen. Dit alles leidde tot een mooie lessenserie waarin leerlingen middels gedifferentieerde activiteiten kunnen doorgroeien van het impliciet spelend leren naar meer expliciet leren vanuit beeldende vertelstof en oefeningen, zodat ze vol vertrouwen de brug over kunnen.

Tot Pinksteren is het 'thuis' van de poortklas de kleuterklas. Na Pinksteren vindt de poortklas plaats in het klaslokaal van de 1e klas. Zo leren de kinderen in deze periode andere kinderen kennen, maken ze kennis met het eerste klaslokaal en worden de levoorwaarden in de kleuter gewekt. Nieuwsgierig en met een open hart & mind zijn wij benieuwd naar wat de poortklas de kinderen gaat brengen...

het proces van samen onderwijs maken bracht de leerkrachten reeds speelplezier en nieuwe inzichten.

Met dank aan Renee, Marja, Brigitta, Miriam, Esther, Anneke, Jeannette, Leanne, Mariska, Anna, Norah en Evelien voor jullie waardevolle zoektocht vanuit de bedoeling!

Marianne van der Stok
directeur Vrijeschool Almere

De Stille Week en Pasen

Na Palmzondag volgt de Stille Week, ook wel de Goede Week genoemd met de tempelreiniging en de strijd en twistgesprekken met de schriftgeleerden. Voor de kleinste kinderen zijn de beelden van de Stille Week en de wederopstanding nog te groot en te moeilijk. Ook voor volwassenen is het allemaal moeilijk te bevatten. Een opstanding uit de dood, dat is fysiek toch onmogelijk?, schrijft Fred Tak in zijn boek over jaarfeesten. "Het stellen van deze vragen is precies wat wij moeten doen als voorbereiding. Want in feite behelst de thematiek van Pasen steeds de verhouding tussen leven en dood. Wat is leven, wat is dood? Je daarmee bezighouden erover denken, dat is de essentie van de Stille Week." Het klinkt allemaal wat zwaar, maar het gaat erom de dood te begrijpen, 'zowel in de fysieke natuur als in onszelf'. "Het doorzien dat fysiek gezien alles eerst moet sterven, alvorens tot de geest te kunnen geraken."

Tijdens Pasen staat op de vrijeschool staat vooral het nieuwe leven centraal. Er worden paaseieren versierd. Klassen verzamelen zich in de zaal om naar een paasverhaal te luisteren. Rondom school worden versierde eieren verstopt die de kleuters mogen zoeken voor bij de paasmaaltijd.

De palmpaasstok: een symbool voor nieuw leven, in de natuur en in jezelf

Nu het lente is geworden, vieren we dat alles weer gaat groeien en bloeien. In onszelf ontstaat ook een nieuwe levenskracht. Dat sluit aan bij Palmpasen, het ritueel dat voorafgaat aan Pasen en het thema is van deze Vrije Mare.

In de kerkelijke traditie herdenken we met Palmpasen de optocht van Christus, die op een ezel Jeruzalem binnenreed. Elementen van het feest van Palmpasen bestonden echter al in de voorchristelijke tijd. In het voorjaar werden langs akkers en velden processietochten gehouden om kwade geesten weg te jagen - en goede geesten te eren om zo een rijke oogst te krijgen.

Zo'n processie tocht lijkt wel wat op de palmpasenoptocht van de eerste klassen op de vrijescholen. Tijdens de 'omwegang', zoals je de optocht ook kunt noemen, lopen de kinderen niet zozeer langs akkers, maar door de buurt van de school. De kinderen zingen prachtige liederen en smullen van al het lekkers aan de palmstok.

Het ritueel van de palmpasenoptocht zit vol met prachtige symboliek. De palmpaasstok, ten eerste, kun je zien als een meiboom, de eigen levensboom van het kind. Gemaakt van een dode tak, die herinnert aan de kringloop van dood en leven.

De stok wordt versierd met crêpepapier. Bovenop zit een broodhaantje, gebakken door de kleuters zelf. De haan kondigt de nieuwe dag aan en herinnert ons wakker in de wereld te staan. De haan kun je ook zien als een verwijzing

naar het verhaal van Christus die niet kon rekenen op zijn apostel Judas. Het brood vind je terug in veel rituelen. Het symboliseert het voedsel voor de ziel. Het is ook een verwijzing naar het verdelen van het brood door Christus bij het laatste avondmaal.

Verder siert een ketting van gedroogde rozijnen, appels, vijgen en abrikozen de stok. Allemaal vruchten die zaad in zich dragen voor het nieuwe seizoen. De palmpaasstok is op die manier symbool voor nieuw leven, in de natuur en in jezelf. Een zonnetje van goudkarton of gele linten siert de stok als beeld voor het licht dat met kerst geboren is en als een zon voor alle mensen wil zijn. Het buxustakjes, tenslotte, symboliseert het eeuwig leven, want het blijft altijd groen.

Op de vrijeschool wordt Palmpasen vooral bij de kleuters en in de eerste klassen gevierd. Kleuters begrijpen die abstracte verklaringen niet, maar de beeldtaal begrijpen ze wel, schrijft Lois Eijgenraam in haar boek 'De vrijekleuterklas'. Dit komt omdat kleuters nog verbonden zijn met de beeldenwereld, wat bijvoorbeeld zichtbaar wordt in hun spel.

"De palmpaasstok, ten eerste, kun je zien als een meiboom, de eigen levensboom van het kind."

Leren vanuit verwondering

'Juffie, dit is een echte lente-tekenles!'

Norah is juf van kleuterklas 3C op de Danslaan. Op een prachtige manier beschrijft ze hoe de kinderen zich kunnen verwonderen over de eerste tekenen van de lente op het schoolplein. Terwijl Norah de kinderen leert over het nieuwe leven, zijn het de kleuters die haar ook weer inspireren. Een wisselwerking die mooi laat zien hoe je in de klas kunt anticiperen op dingen waar kinderen op dat moment mee bezig zijn.

Op een zonnige dag zijn de kleuters lekker aan het buitenspelen. Er worden zandtaartjes gebakken, wormen gezocht en een aantal kinderen zijn druk met houtjes vegen. Opeens rent een groepje kleuters naar mij toe. 'Juf, juf!' Ik denk eerst dat er wat aan de hand is, want ze roepen nogal luid. Misschien is er iemand gevallen? Sverre loopt voorop: 'Juf, je moet

echt komen kijken! Ik heb een grote verrassing voor jou!' Ah, ik krijg vast weer een zandtaartje en ik bedenk alvast dat ik deze keer graag een chocoladezandtaartje zou willen proeven. Ik word aan mijn hand meegetrokken naar de bosjes. Daar aangekomen wijzen de kinderen naar de grond. En dan zie ik het, in de aarde staan de prachtigste narcisjes en krokusjes, zomaar op ons schoolplein.

'Juf, ik dacht dat jij dit wel een hele leuke verrassing zou vinden.' Daar heeft Sverre helemaal gelijk in! We roepen de andere kinderen erbij. 'Die had ik al lang gezien hoor zegt er één'. 'Wauw wat mooi', zegt de ander, 'nu is het echt bijna lente'. We bekijken de bloemetjes zorgvuldig. Welke kleuren zien we? Welke vormen? Hoe heten deze bloemen? We zingen een aantal toepasselijke liedjes en de kinderen trompetteren over het schoolplein.

Ik ben helemaal geïnspireerd geraakt voor onze schilderles een paar dagen later. We schilderen met blauw en geel. Bovenin komt de zon, de rest van het blad wordt de blauwe lucht. Met geel toveren we onderin gras, dit doen we door gele strepen over blauw te schilderen. Na het schilderen is ons museum geopend en doen we een ronde langs elkaars kunstwerken. De schilderijen mogen een nachtje drogen.

**Ret ret retet
Zeg hoor je mijn trompet
Ret ret retet
Zeg hoor je mijn trompet
Ik ben een narcis
Heel mooi geel
Ik sta op een hele lange steel
Ret ret retet
Zeg hoor je mijn trompet**

**Krookeledookus, de lente komt lente komt hopsasa
Krookeledookus, de lente komt lente komt hopsasa
Alle bloempjes bloeien
Waar ik ga of sta
Krookeledookus, de lente komt lente komt hopsasa**

De volgende dag tekenen de oudste kleuters op hun schildering krokussen. Weet je nog hoe een krokus eruitziet? Ter inspiratie zet ik verschillende krokussen gemaakt van vilt op tafel. Juf laat eerst zien hoe je een krokus kunt tekenen en dan aan de slag! Een jongste kleuter komt nieuwsgierig kijken. 'Mag ik ook meedoen juffie?' Natuurlijk mag dat, probeer maar. De kinderen zijn heel geconcentreerd aan het werk. Er fluistert er één in mijn oor: 'Juffie, dit is een echte lente-tekenles!' Kunstwerk gemaakt door Sverre.

Waarom kiezen ouders voor een vrijeschool? Iedere maand laten we een ouder aan het woord in deze blogestafette. Van Igor uit de vorige editie gaan we over naar Jeroen. Vrijeschool dat was 'raar onderwijs', dacht hij eerst. "Leren ze dan wel rekenen?"

Wij zijn Jeroen en Myriam, de ouders van Sarah en Milan. Milan zit in klas 3A bij juffen Suzanne en Dagmar en Sarah zit in klas 6A bij Meester Daniel. Onze kennismaking met de vrijeschool begon toen Sarah naar de kleuterklas ging.

De keuze voor de vrijeschool was voor ons niet vanzelfsprekend. We bezochten verschillende scholen in de stad en voelden ons nergens echt thuis. Op de eerste school werd niet eens gevraagd wat de naam van onze dochter was. Bij de tweede mochten we langskomen terwijl de school in bedrijf was en viel vooral op hoe chaotisch en druk het was. En alle kinderen weggedoken achter een tablet, laptop of een tv-scherm. De juf gaf graag les door een YouTube-filmpje aan te zetten, dan had zij tijd om het leerlingvolgsysteem in te vullen, vertelde ze trots. Wij wisten niet beter en knikten braaf. Zo ging het bij ons vroeger niet, maar het zal wel de nieuwe manier zijn.

Als allerlaatste gingen we naar een informatieavond op de Lierstraat. Onze verwachtingen waren niet hooggespannen, want vrijeschool dat was 'raar onderwijs'. Leren ze dan wel rekenen? En altijd maar 'vrij', dat kan toch niet? De eerste indruk was eigenlijk niet zo goed. Op de afgesproken tijd stonden we te wachten en was er niemand aanwezig. Uiteindelijk ging de deur na een kwartiertje open.

Alles veranderde meteen. Een snelle rondleiding langs de lokalen, de schoolborden met de tekeningen, de werkjes van de kinderen, de seizoenstafel in de hal. En de warme ontvangst, meteen na die kleine valse start. Met de andere ouders gingen we in een kring zitten en luisterden naar het verhaal over hoe de school uitgaat van hart, hoofd en handen. Hoe de seizoenen gevierd worden, hoe er ruimte is voor het kind zelf. En we waren oprecht ontroerd toen de

brugceremonie ter sprake kwam waarbij de kinderen vanuit de kleuterklassen geheel zelfstandig en op eigen kracht de grote school inlopen.

Onderweg naar huis waren we stil. Maar we wisten het wel opeens heel zeker, dit was de school voor ons en onze dochter. En na een fijne kleutertijd waarin er zoveel tijd was voor spel en onbezorgd meegaan in de stroom van de klas, liep ze daadwerkelijk over de brug. Wij hielden het niet droog, niet bij Sarah en een paar jaar later weer niet bij Milan.

Van buiten is misschien niet altijd heel duidelijk te zien dat wij echte vrijeschoolouders zijn geworden, maar we zijn het wel gaan doorleven. De lijnen van hart, hoofd en handen die op school worden aangeboden trekken we door in het gezin. Het meest duidelijk is het steeds als we met vrienden of kennissen spreken met kinderen die op een andere school zitten. Waar zij praten over citoscores (soms al in de kleuterklassen) en zich druk maken over een vijfjarige die nog niet kan lezen, hebben wij het over hun mooiste haakwerk. Mopperen anderen over leerkrachten die het leerlingvolgsysteem niet tot de enkele minuut invullen, praten wij over een draak op het strand of vertellen we enthousiast over samen springen over het vuur.

Maar wat toch vooral opvalt is hoe de kinderen iedere keer weer fijn thuiskomen. Met verhalen over de vertelstof, met de mooiste (vorm)tekeningen. Met nieuwe vaardigheden als breien en haken. Met rode wangen, vieze kleren en heel veel geluk. En ondertussen leren ze gelukkig ook lezen, schrijven en rekenen. Nederland gefiguurzaagd, dus hoe kan je vergeten hoe de provincies zich tot elkaar verhouden? Zelf meel en water tot een deeg gekneet. Alles weten over de oude Grieken. Onderwijs wat je ieder kind toch toewenst?

Sarah is ondertussen haar tijd op deze school aan het afronden en zal straks nog één keer rond de meiboom dansen. En dan verlaat ze met opgeheven hoofd de school. En biggelen bij ons de tranen over de wangen van trots en dankbaarheid. Gelukkig kan ze ook in de volgende fase van haar pad leren met hart, hoofd en handen maar dan in Amsterdam op het Geert Grote College. Milan mag gelukkig nog een paar jaar op de Lierstraat blijven. En wij dus ook, want die kleine valse start is allang vergeven! En voelen wij ons helemaal thuis op de vrijeschool.

Lentefeest in kleuterklas 2C 'Hokus spokus, zegt de krokus. Hier ben ik!'

De kinderen in kleuterklas 2C hebben genoten van het lentefeest. Verkleed als bijtjes, lieveheersbeestjes en vlinders en nog veel meer. Van rozenstruiken en lentefeeën tot paddenstoelen en spinnen. Juf Brigitta vertelt erover.

Voorafgaand aan het vrolijke lentefeest hebben we met z'n allen de dag zien lengen, de vogels meer en harder horen fluiten en de sneeuwkllokjes zien groeien en bloeien. De harde aarde maakte plek voor de wortelkindjes om uit hun bolletjes te komen.

Onze kleuters hebben de wortelkindjes getekend en ze hebben een krokuswortelkindje gemaakt van bijenwas. Er zijn sneeuwkllokjes gevouwen en met schilderen is er groen getoverd met geel en blauw. Ze hebben gevoeld hoe het is om eerst als bolletje in de donkere aarde te zijn en dan uit hun holletje te komen als narcis of hyacint.

De natuur komt weer tot leven en dat is te zien. We mogen weer naar buiten en dat vinden we allemaal heel fijn. Hoe groot of hoe klein we ook zijn. Onder de wortels van de bomen hebben de kinderen liggen dromen. De ouders die op het lentefeest op visite waren, maakten mee dat de natuur ontwaakt. Ieder plantje op zijn eigen tempo. Zo zongen we van het krokusbolletje. 'Krokusbolletje, kom eens uit je holletje. Met je bloempjes paars en geel op een dunne steel.'

In de klas hadden we dit liedje anders gezongen. We hadden er een stukje aangeplakt. Dus op het lentefeest zei een meisje: 'Nee juf, je vergeet een stukje'. Ze zei en speelde vol overgave: 'Krokusbolletje, kom eens uit je holletje. Nee, zie de krokus! Alleen als je de toverspreuk zegt. Hokus spokus, zegt de krokus. Hokus spokus, zegt de krokus. Hokus spokus, zegt de krokus. Hier ben ik!' Alle kinderen gingen vol overgave mee met het meisje. Wat een blije kinderen!

Kleuterklas 2A 'De klas is zo levendig, net een bezige mierenkolonie'

Ook in kleuterklas 2A op de Lierstraat is de lente merkbaar: "De kinderen zitten vol energie", schrijft juf Miriam.

Koning Winter heeft het land verlaten en Vrouwtje Dooi komt om de hoek kijken. Ze is de aarde aan het voorbereiden voor de bloemenkinderen. Moeder Aarde maakt de wortelkindjes wakker en vertelt ze dat het tijd is om op te staan. De lentebloemen komen stuk voor stuk tevoorschijn.

Ook in de klas is de lente voelbaar. Ze genieten van het lentezonnetje en hebben vorige week voor het eerst weer buiten kunnen picknicken.

De kinderen zitten vol energie en hebben elkaar een hoop te vertellen. Ze zitten vol nieuwe creatieve ideeën, wat is terug te zien in het vrije spel en in de knutsels die worden gemaakt.

Op 21 maart hebben wij het lentefeest mogen vieren in de klas. De kinderen kwamen deze dag verkleed naar school. Er waren bloemenkinderen, vlinders, een rups, lentefeeën, lieveheersbeestjes, bijen en een haasje. Allemaal klaar om de komst van de lente te vieren.

De slierten crêpepapier symboliseren de wortels van de bomen. Een aantal ouders uit de klas hebben voor deze gelegenheid pannenkoeken gebakken, het was een feestelijke dag.

Iedere week kijken wij in de kleutertuin naar de lentebloemen die tevoorschijn zijn gekomen. Als eerste het sneeuwkllokje, gevolgd door de krokus, de narcis en de hyacint.

Wij zingen vrolijke lenteliedjes om het voorjaar te verwelkomen.

De rust en de innerlijke verstillings die er in de winterperiode kan zijn, is voorbij. De klas is levendig en lijkt af en toe op een bezige mierenkolonie. De kinderen gaan tijdens het vrijspel ijverig aan de slag en bouwen grote hutten, torens en hindernisbanen. Met alles uit de klas wordt gespeeld en alles wordt verplaatst. De kinderen lijken nieuw spel te ontdekken en werken samen het spel te realiseren. Na het spelen gaan de kinderen ijverig aan de slag om de klas weer op te ruimen en alles weer op zijn vaste plek terug te leggen.

Ook gaan wij weer meer naar buiten toe, de kinderen genieten van het buitenspelen en de wandelingen in het park. Afgelopen week hebben wij stokken verzameld ter voorbereiding van de Palmpasenviering. De stokken zijn inmiddels versierd en de kinderen kijken uit naar de optocht om de ontluikende lente te vieren.

Helga van Muijen 'In kleuterklassen komt veel imitatie van de thuissituatie tot leven'

Helga van Muijen werkte tot haar pensioen eind 2021 als IB'er op de Vrijeschool Almere. Ook verzorgde ze jaren de Vrije Mare. Nu heeft ze een eigen rubriek over opvoeding. Ben je benieuwd of de antroposofie antwoord kan geven op een opvoed- of ontwikkelingsvraag? Stuur een mail naar vrijemare@vrijeschool-almere.nl Helga staat open voor suggesties.

Wanneer begin je nou eigenlijk met opvoeden? En waar bestaat opvoeden uit? Waar doe je goed aan als ouders?

In de verschillende pedagogische voordrachten spreekt Rudolf Steiner vanuit diverse blikrichtingen over de ontwikkeling van het kind. Een bekende indeling die hij maakt, is de indeling in leeftijdsfasen. Deze fasen geeft hij soms een bepaald 'motto' mee.

Zo overkoepelt hij de fase van 0 - 7 jaar met: de wereld is goed, die van 7 - 14 jaar met: de wereld is mooi en tenslotte die van 14 - 21 jaar met: de wereld is waar. Als we beginnen met de eerste ontwikkelingsfase, die van 0 - 7 jaar, dan bestaat het opvoeden eigenlijk 'alleen maar' uit voordoen, uit voorleven. Het jonge kind kijkt en ziet naar de wereld om zich heen en drinkt alle indrukken net zo gulzig op als de moedermelk. Het is gulzig om te leren, net zoals het gulzig is naar voeding. Voor de opvoeder betekent dit een groot bewustzijn voor alles wat hij of zij doet en zegt en ook welke manier - ook non-verbaal kunnen sterke signalen worden afgegeven - en welke toon wordt gebruikt. Zoals de Fransen zo mooi zeggen 'c'est le ton qui fait la musique', zo kun je een boodschap op veel manieren inkleuren met taal en gebaar. Zachtheid in het spreken, een liefdevolle ondertoon die kinderen begeleidt in 'hoe hoort het', hoort bij deze fase.

Kinderen pikken het pedagogisch- of opvoedklimaat thuis feilloos op en imiteren dat ook in hun spel. Op de peuterspeelzaal en in de kleuterklassen komt veel imitatie van de thuissituatie tot leven in het vrije spel van de kinderen; hoe ze elkaar bejegenen, hoe ze spelen in de poppenhoek, hoe ze opdrachten aan elkaar geven en hoe ze reageren als het tegenzit.

Opvoeding steunt op een aantal pilaren: als ouder moet je consequent zijn in wat je doet en zegt, het kind rekent daar ook op, het voelt zich er goed bij want het weet waar het aan toe is. Ook geeft het rust als je een dag - of weekritme aanhoudt, en als je de weekenden een in- en uitademing van rust en inspanning laat zijn.

Als ouder moet je in alle ontwikkelingsfasen voortdurend afstemmen op je kind en het in onvoorwaardelijke liefde zo goed mogelijk begeleiden door bijvoorbeeld duidelijke grenzen aan te geven.

Ja, dat staat er prachtig maar dat vraagt vaak veel flexibiliteit en improviseren en de wil om te leren hoe dit het beste te doen. Vaak gebeurt dat met vallen en opstaan. Ik weet nog hoe verrast ik was toen ik merkte dat de opvoeding van onze oudste zoon niet bleek te werken bij onze tweede zoon. Voor hem had ik andere woorden en een andere toon nodig om hem te bereiken. Dat bleek later in zijn puberteitsperiode ook zo te zijn trouwens.

Mooie ondersteuning in die zoektocht vond ik indertijd in het boekje 'Waarom ben ik mijn broertje niet', geschreven door Karl König, antroposofisch arts en pedagoog. Als ouders of opvoeders vonden wij het zelf trouwens ook interessant om te kijken naar de eigenschappen en opdrachten van het 1e, 2e en 3e kind, zoals König die beschrijft. Mijn echtgenoot is de eerste en ik de derde in de kinderrij en we verkenden en herkenden veel in de beschrijvingen waar we in onze opvoedtaak wat aan hadden. Misschien iets om zelf ook te onderzoeken?

Volgende keer bekijken we het verschil tussen 'autoriteit' en 'gezag' en ga ik graag in op vragen die mogelijk spelen bij ouders!

Redactie:
Michiel de Vries

Vormgeving:
Maaïke Isaacs

vrijemare@vrijeschool-almere.nl

VRIJESCHOOL
ALMERE